T006 A HÀM VI Q27 Vô Úy

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A HAØM QUYEÅN 27

KINH 712. VOÂ UÙY (2)1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong hang nuùi Kyø-xaø-quaät, taïi thaønh Vöông xaù. Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät: “Coù Sa-moân, Baø-la-moân thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: ‘Khoâng coù nhaân, khoâng coù duyeân cho söï voâ trí, voâ kieán, cuûa chuùng sanh. Khoâng nhaân, khoâng duyeân cho trí kieán cuûa chuùng sanh2.’ Nhö ñaõ noùi ñaày ñuû... cho ñeán vöông töû Voâ UÙy, sau khi nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät ñaõ daïy, hoan hyû, tuøy hyû, cuùi ñaàu leã döôùi chaân Phaät, roài lui. M KINH 713. CHUYEÅN THUÙ3 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù soá ñoâng caùc Tyø-kheo, saùng sôùm ñaép y mang baùt vaøo thaønh Vöông xaù khaát thöïc. Luùc aáy soá ñoâng caùc Tyø-kheo nghó nhö vaày: ‘Hoâm nay coøn quaù sôùm, chöa ñeán giôø ñi khaát thöïc. Chuùng ta haõy gheù qua tinh xaù caùc ngoaïi ñaïo.’ Soá ñoâng caùc Tyø-kheo naøy lieàn vaøo tinh xaù ngoaïi ñaïo, cuøng caùc ngoaïi ñaïo chaøo hoûi nhau. Sau khi chaøo hoûi nhau xong, ngoài qua moät beân. Caùc ngoaïi ñaïo hoûi Tyø-kheo raèng: “Sa-moân Cuø-ñaøm vì caùc ñeä töû noùi phaùp ñoaïn tröø naêm caùi, chuùng che laáp taâm laøm cho tueä löïc suy keùm, laø phaàn chöôùng ngaïi, khoâng chuyeån höôùng Nieát-baøn. An truï boán Nieäm xöù, tu baûy Giaùc yù.

1. Ñaïi Chaùnh quyeån 27. Phaät Quang quyeån 27. Quoác Dòch quyeån 24. Paøli, S.46.56 Abhya. 2. Baûn Paøli, quan ñieåm cuûa Puraòa Kassapa: natthi hetu natthi paccayo aóóaøya adassanaøya ahetu apaccayo aóóaønaö adassanaö hoti, khoâng coù nhaân, khoâng duyeân cho söï voâ trí vaø voâ kieán; vì vaäy, voâ trí, voâ kieán laø voâ nhaân voâ duyeân. Xem thuyeát voâ taùc (akiriya), D.ii. Smaøóóaphala-sutta. 3. Paøli, S.46.52 Pariyaøya.

Chuùng toâi cuõng vaäy, vì caùc ñeä töû noùi ñoaïn naêm caùi voán che laáp taâm laøm cho tueä löïc suy giaûm vaø kheùo an truï boán Nieäm xöù, tu baûy Giaùc phaàn. Chuùng toâi cuøng vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm coù gì laø khaùc nhau, ñeàu coù theå noùi phaùp?” Khi caùc Tyø-kheo nghe nhöõng ñieàu ngoaïi ñaïo noùi, trong loøng khoâng vui, beøn chæ trích ngöôïc laïi4, roài töø choã ngoài ñöùng daäy boû ñi, vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc. Khaát thöïc xong, trôû veà tinh xaù, caát y baùt, röûa chaân xong, ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, ngoài lui sang moät beân, ñem nhöõng lôøi noùi cuûa ngoaïi ñaïo baïch ñaày ñuû leân Theá Toân. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Luùc ngoaïi ñaïo kia noùi nhö vaäy, caùc oâng neân hoûi ngöôïc laïi raèng: ‘Naêm caùi cuûa ngoaïi ñaïo, chuûng loaïi lyù öng laø möôøi. Baûy Giaùc chi, ñaùng ra phaûi laø möôøi boán.’ Möôøi cuûa naêm caùi laø nhöõng gì? Möôøi boán cuûa baûy giaùc laø nhöõng gì? Neáu hoûi nhö vaäy, nhöõng ngoaïi ñaïo kia seõ töï giaät mình taùn loaïn. Theo phaùp cuûa ngoaïi ñaïo5, taâm sanh saân nhueá, kieâu maïn, cheâ bai, hieàm haän, khoâng nhaãn thoï, hoaëc im laëng cuùi

ñaàu, khoâng theå bieän luaän, aâm thaàm suy nghó. Vì sao? Ta khoâng thaáy ngöôøi naøo trong chuùng chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân, Trôøi, Ngöôøi nghe nhöõng gì Ta noùi maø hoan hyû tuøy thuaän, chæ tröø coù Nhö Lai vaø chuùng Thanh vaên ôû ñaây nghe maø thoâi6. “Naøy caùc Tyø-kheo, möôøi cuûa naêm caùi laø nhöõng gì? Ñoù laø coù tham duïc beân trong, tham duïc beân ngoaøi. Tham duïc beân trong kia laø trieàn caùi, laø chaúng phaûi trí, chaúng phaûi ñaúng giaùc, khoâng chuyeån höôùng ñeán Nieát-baøn. Tham duïc beân ngoaøi kia laø caùi, chaúng phaûi trí, chaúng phaûi ñaúng giaùc, khoâng chuyeån höôùng ñeán Nieát-baøn. “Saân nhueá coù töôùng saân nhueá. Neáu saân nhueá cuøng vôùi töôùng

4. Haùn: phaûn a maï ¤Ï §a ½|. Baûn Paøli: neva abhinandiösu nappaæikkosiösu, khoâng hoan hyû cuõng khoâng chæ trích. 5. Haùn: thuyeát ngoaïi ñaïo phaùp »¡ ¥~ [1]D [a]k . Toáng-Nguyeân-Minh: dö chöõ thuyeát. Xem ñoaïn vaên töông ñöông ôû kinh 714. 6. Baûn Paøli: naøhaö... yo imesaö paóhaønaö veyyaøkaraòena cittaö aøraødheyya aóóatra tathaøgatena vaø tathaøgatasaøvakena vaø ito vaø sutvaø, Ta... khoâng ai coù theå laøm haøi loøng vôùi söï traû lôøi cho nhöõng caâu hoûi naøy, tröø Nhö Lai hay ñeä töû cuûa Nhö Lai ñaõ nghe töø ñaây.

saân nhueá7, töùc laø trieàn caùi, chaúng phaûi trí, chaúng phaûi ñaúng giaùc, khoâng chuyeån ñeán Nieát-baøn. Coù thuøy, coù mieân8; thuøy naøy, mieân naøy töùc laø trieàn caùi, chaúng phaûi trí, chaúng phaûi ñaúng giaùc, khoâng chuyeån höôùng ñeán Nieát-baøn. Coù traïo cöû, coù hoái tieác; traïo cöû naøy, hoái tieác naøy töùc laø caùi9, chaúng phaûi trí, chaúng phaûi ñaúng giaùc, khoâng chuyeån höôùng ñeán Nieát-baøn. Coù nghi phaùp thieän, coù nghi phaùp baát thieän10; nghi phaùp thieän naøy, nghi phaùp baát thieän naøy töùc laø caùi, chaúng phaûi trí, chaúng phaûi ñaúng giaùc, khoâng chuyeån höôùng ñeán Nieát-baøn. Ñoù goïi laø naêm caùi noùi möôøi. “Baûy Giaùc phaàn noùi laø möôøi boán laø nhöõng gì? Coù taâm an truù chaùnh nieäm nôi phaùp beân trong11, coù taâm an truù chaùnh nieäm noùi phaùp beân ngoaøi. Nieäm truï phaùp beân trong naøy chæ cho Nieäm giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån höôùng ñeán Nieát-baøn; nieäm truï phaùp beân ngoaøi naøy cuõng chæ cho Nieäm giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån höôùng höôùng ñeán Nieát-baøn. Coù tuyeån traïch phaùp thieän, tuyeån traïch phaùp chaúng thieän12. Tuyeån traïch phaùp thieän kia laø chæ cho Traïch phaùp giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát- baøn; tuyeån traïch phaùp chaúng thieän kia cuõng chæ cho Traïch phaùp giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn. Coù tinh taán ñeå ñoaïn phaùp baát thieän, coù tinh taán ñeå nuoâi lôùn phaùp thieän13. Tinh taán ñeå ñoaïn tröø phaùp baát thieän kia laø chæ cho Tinh taán giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn. Tinh taán ñeå nuoâi lôùn phaùp thieän kia cuõng chæ cho Tinh taán giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå

7. Baûn Paøli: ajjhattaö vyaøpaødo, bahiddhaø vyaøpaødo, noäi saân, ngoaïi saân. 8. Höõu thuïy, höõu mieân. Baûn Paøli: thinaö nìvaraòaö, middhaö nìvaraòaö, hoân traàm laø trieàn caùi; thuïy mieân laø trieàn caùi. 9. Traïo (ñieäu) hoái ´Í ®¬. Paøli:

uddhacca-kukkucca, boàn choàn vaø hoái tieác. 10. Baûn Paøli: ajjhattaö dhammesu vicikicchaø, bahiddhaø dhammesu vicikicchaø, hoaøi nghi caùc phaùp beân trong, hoaøi nghi caùc phaùp beân ngoaøi. 11. Baûn Paøli: yadapi... ajjhattaö dhammesu sati tadapi satibojjhaígo, coù chaùnh nieäm nôi caùc phaùp beân trong, ñoù laø nieäm giaùc chi. 12. Baûn Paøli: ajjhattaö dhammesu paóóaøya pavicinati pavicarati... bahidhaø dhammesu..., baèng trí tueä maø khaûo saùt (tö traïch) vaø khaûo nghieäm (tö saùt) caùc phaùp beân trong... caùc phaùp beân ngoaøi. 13. Baûn Paøli: kaøyikaö vìriyaö...cetasikaö vìriyaö, thaân tinh taán, taâm tinh taán.

chuyeån ñeán Nieát-baøn. Coù hyû, coù hyû xöù14. Hyû naøy laø Hyû giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn. Hyû xöù naøy cuõng laø Hyû giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn. Coù thaân khinh an, coù taâm khinh an15. Thaân khinh an naøy laø Khinh an giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn; taâm khinh an naøy cuõng laø Khinh an giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn. Coù ñònh, coù töôùng ñònh16. Ñònh naøy chæ cho Ñònh giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn; töôùng ñònh naøy cuõng chæ cho Ñònh giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn. Coù xaû phaùp thieän, coù xaû phaùp baát thieän17. Xaû phaùp thieän naøy chæ cho Xaû giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn; xaû phaùp baát thieän naøy cuõng chæ cho Xaû giaùc phaàn, laø trí, laø ñaúng giaùc, coù theå chuyeån ñeán Nieát-baøn. Ñoù goïi laø baûy Giaùc phaàn noùi laø möôøi boán." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 714. HOÛA18 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù soá ñoâng caùc Tyø-kheo. Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. "Coù caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo noùi nhö vaäy, neân hoûi laïi raèng: 'Neáu taâm yeáu keùm, coøn do döï, baáy giôø neân tu nhöõng giaùc phaàn naøo? Nhöõng

14. Baûn Paøli: savitakkavicaøraø pìtì...avitakkaøvicaraø pìtì, hyû ñoàng haønh vôùi taàm töù, hyû khoâng ñoàng haønh vôùi taàm töù. 15. Nguyeân Haùn: thaân yû töùc, taâm y töùc ¨ Q ®§¡A¤ß Q ®§. Paøli: kaøyapassaddhi, cittapassaddhi. 16. Baûn Paøli: savitakko savicaøro samaødhi, avitakko avicaøro samaødhi, ñònh coù taàm coù töù, ñònh khoâng taàm khoâng töù. 17. Baûn Paøli: ajjhattaö dhammesu upekkhaø, bahidhaø dhammesu upekkhaø, xaû nôi caùc phaùp beân trong, xaû nôi caùc phaùp beân ngoaøi. 18. Paøli, S.46.53 Aggi.

gì tu khoâng ñuùng luùc19? Neáu laïi taâm ñieäu cöû20; vôùi taâm ñieäu cöû, do döï aáy, baáy giôø neân tu nhöõng giaùc phaàn naøo? Vaø nhöõng gì laø khoâng ñuùng luùc? Neáu hoûi nhö vaäy, caùc ngoaïi ñaïo kia taâm seõ giaät mình, phaân taùn, noùi laõng sang nhöõng phaùp khaùc; taâm sanh phaãn nhueá, kieâu maïn, huûy baùng, hieàm haän khoâng nhaãn thoï; hoaëc im laëng, cuùi ñaàu, khoâng theå bieän luaän aâm thaàm suy nghó. Vì sao? Ta khoâng thaáy ngöôøi naøo trong chuùng chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân, Trôøi, Ngöôøi nghe nhöõng gì Ta noùi maø hoan

hyû tuøy thuaän, chæ tröø coù Nhö Lai vaø chuùng Thanh vaên ôû ñaây nghe maø thoâi21. “Naøy caùc Tyø-kheo, neáu luùc taâm yeáu keùm, taâm do döï, thì khoâng neân tu Khinh an giaùc phaàn, Ñònh giaùc phaàn, Xaû giaùc phaàn. Vì sao? Khi taâm yeáu keùm phaùt sanh, vì yeáu keùm, do döï, caùc phaùp naøy caøng laøm taêng theâm yeáu keùm. Thí nhö moät ñoùm löûa maø muoán chaùy maïnh leân, laïi boû than tro22 vaøo. Theá naøo, naøy Tyø-kheo, chaúng phaûi vì theâm tro vaøo khieán cho löûa taét chaêng?” Tyø-kheo baïch Phaät: “Ñuùng vaäy, baïch Theá Toân!” “Cuõng vaäy, Tyø-kheo, yeáu ñuoái, do döï, neáu tu Khinh an giaùc phaàn, Ñònh giaùc phaàn, Xaû giaùc phaàn, thì ñaây khoâng phaûi thôøi, vì taêng theâm löôøi bieáng thoâi. “Hoaëc khi taâm ñieäu cöû khôûi leân, neáu taâm ñieäu cöû, do döï, baáy giôø, khoâng neân tu Traïch phaùp giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû giaùc phaàn. Vì sao? Vì khi taâm ñieäu cöû khôûi leân, vôùi taâm ñieäu cöû, do döï, caùc phaùp naøy laøm cho taêng theâm. Thí nhö löûa ñang chaùy, muoán daäp taét maø ñem coû khoâ theâm vaøo. YÙ caùc oâng theá naøo? Haù khoâng khieán cho löûa chaùy buøng leân ñoù sao?”

Tyø-kheo baïch Phaät:

“Ñuùng vaäy, baïch Theá Toân!”

19. Baûn Paøli:... lìnaö cittaö hoti, katamesaö tasmiö samaye bojjhaígaønaö akaølo bhaøvanaøya... kaølo bhaøvanaøya, khi taâm co ruùt, luùc aáy laø hôïp thôøi ñeå tu taäp nhöõng giaùc chi naøo, khoâng hôïp thôøi cho söï tu taäp nhöõng giaùc chi naøo. 20. Xem cht.8 kinh 713. 21. Xem cht.6 kinh 713. 22. Haùn: tieâu thaùn ¼¬ ¬´. Baûn Paøli:... allaøni ceva tiòaøni,... allaøni ca gomayaøni,... allaøni ca kaæhaøni pakkhipeyya, boû vaøo nhöõng coû öôùt, phaân boø öôùt, cuûi öôùt.

Phaät baûo Tyø-kheo: “Khi taâm ñieäu cöû khôûi leân, neáu taâm ñieäu cöû, do döï, maø tu Traïch phaùp giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû giaùc phaàn, laøm taêng theâm ñieäu cöû.

“Naøy caùc Tyø-kheo, khi taâm yeáu ñuoái sanh khôûi, neáu taâm yeáu ñuoái, do döï. Luùc baáy giôø neân tu Traïch phaùp giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû giaùc phaàn. Vì sao? Vì khi taâm yeáu ñuoái sanh khôûi, neáu taâm yeáu ñuoái, do döï, baèng caùc phaùp naøy maø ñöôïc khai thò, chæ giaùo, khích leä, laøm cho hoan hyûû. Thí nhö moät ñoùm löûa muoán cho noù chaùy leân, thì neân cho coû khoâ vaøo. Theá naøo Tyø-kheo! Löûa naøy coù chaùy höøng leân khoâng?” Tyø-kheo baïch Phaät: “Ñuùng vaäy, baïch Theá Toân!” Phaät baûo Tyø-kheo: “Khi taâm yeáu ñuoái sanh khôûi nhö vaäy, neáu taâm yeáu ñuoái, do döï, luùc baáy giôø neân tu Traïch phaùp giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû giaùc phaàn ñeå ñöôïc khai thò, chæ giaùo, khích leä, laøm cho hoan hyû. “Hoaëc khi taâm ñieäu cöû sanh khôûi; neáu taâm ñieäu cöû, do döï, thì neân tu Khinh an giaùc phaàn, Ñònh giaùc phaàn, Xaû giaùc phaàn. Vì sao? Vì khi taâm ñieäu cöû sanh khôûi; neáu taâm ñieäu cöû, do döï, thì baèng caùc phaùp naøy maø coù theå khieán cho an truï beân trong, nhaát taâm nhieáp trì. Thí nhö löûa ñang chaùy, muoán cho noù taét, chæ caàn cho than tro vaøo, thì löûa naøy

seõ taét. “Nhö vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, neáu taâm ñieäu cöû, do döï, maø tu Traïch phaùp giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû giaùc phaàn thì khoâng ñuùng thôøi; neáu tu Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn thì töï noù môùi ñuùng thôøi. Vì caùc phaùp naøy khieán cho an truï beân trong, nhaát taâm, nhieáp trì. Nieäm giaùc phaàn thì hoã trôï cho taát caû.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

KINH 715. THÖÏC23 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù naêm trieàn caùi, baûy Giaùc phaàn, coù thöùc aên, khoâng thöùc aên. Nay Ta seõ noùi. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi. Thí nhö thaân theå phaûi nhôø vaøo thöùc aên môùi toàn taïi, chöù chaúng phaûi khoâng nhôø thöùc aên. Cuõng vaäy, naêm trieàn caùi nhôø vaøo thöùc aên môùi toàn taïi, chöù chaúng phaûi khoâng nhôø thöùc aên. “Tham duïc trieàn caùi laáy gì laøm thöùc aên? Ñoù laø töôùng xuùc24. Ñoái vôùi töôùng aáy maø khoâng tö duy ñuùng25, tham duïc chöa khôûi seõ khieán khôûi; tham duïc ñaõ khôûi roài thì coù theå khieán cho taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa duïc aùi trieàn caùi26. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa saân nhueá trieàn caùi? Ñoù laø töôùng chöôùng ngaïi . Ñoái vôùi töôùng aáy maø khoâng tö duy ñuùng, thì saân nhueá caùi chöa 27

khôûi seõ khieán khôûi; saân nhueá caùi ñaõ khôûi roài thì coù theå khieán cho taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa saân nhueá trieàn caùi. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa thuøy mieân caùi? Goàm coù naêm phaùp. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø yeáu ñuoái, chaúng vui, ngaùp ôï, aên nhieàu, löôøi bieáng. Ñoái vôùi chuùng khoâng tö duy ñuùng, khi thuøy mieân caùi chöa khôûi thì khieán khôûi, thuøy mieân caùi ñaõ khôûi roài, coù theå khieán cho noù taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa thuøy mieân caùi. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa traïo hoái? Goàm coù boán phaùp. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø giaùc töôûng veà thaân thuoäc, giaùc töôûng veà moïi ngöôøi, giaùc töôûng veà chö Thieân, giaùc töôûng veà nhöõng khoaùi laïc voán ñaõ töï kinh

23.

Cf. S.46.2 Kaøya; 46.51 AØhaøra.

24.

Haùn: xuùc töôùng Ä² ¬Û. Baûn Paøli: subhanimitta, tònh töôùng.

25.

Baûn Paøli: ayonisomanasikaørabahulìkaøro, tu taäp nhieàu (vôùi tònh töôùng) maø khoâng taùc yù moät caùch nhö lyù.

26.

Duïc aùi ±ý R. Paøli: kaømachanda.

27.

Chöôùng ngaïi töôùng »Ù Ãª ¬Û. Paøli: paæighanimittaö, töôùng ñoái nghòch hay ñoái ngaïi.

Trong Paøli, paæigha, coù nghóa laø saân, cuõng coù nghóa laø ñoái nghòch (chöôùng ngaïi).

qua28. Töï mình nhôù nghó hay doø ngöôøi khaùc khieán nhôù nghó maø sanh giaùc töôûng. Ñoái vôùi chuùng khôûi tö duy khoâng chaân chaùnh, khi traïo hoái chöa khôûi thì khieán khôûi; traïo hoái ñaõ khôûi roài thì coù theå khieán cho noù taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa traïo hoái. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa nghi caùi? Coù ba ñôøi. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø ñôøi quaù khöù, ñôøi vò lai, ñôøi hieän taïi. Ñoái vôùi ñôøi quaù khöù coøn do döï, ñôøi vò lai coøn do döï, ñôøi hieän taïi coøn do döï. Ñoái vôùi chuùng khôûi tö duy khoâng chaân chaùnh, nghi caùi chöa khôûi seõ khieán khôûi; nghi caùi ñaõ khôûi thì coù theå khieán cho noù taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa nghi caùi. “Thí nhö thaân theå nhôø vaøo thöùc aên maø ñöôïc nuoâi lôùn, chöù chaúng phaûi khoâng nhôø thöùc aên. Cuõng vaäy, baûy Giaùc phaàn cuõng nhôø vaøo thöùc aên maø toàn taïi, nhôø vaøo thöùc aên maø nuoâi lôùn, chöù chaúng phaûi khoâng nhôø aên. “Caùi gì laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa Nieäm giaùc phaàn? Khoâng tö duy veà boán Nieäm xöù, Nieäm giaùc phaàn chöa khôûi seõ chaúng cho khôûi; Nieäm giaùc phaàn ñaõ khôûi roài, khieán cho giaûm ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa Nieäm giaùc phaàn. “Caùi gì chaúng phaûi laø thöùc aên cuûa Traïch phaùp giaùc phaàn? Löïa choïn ñoái vôùi phaùp thieän, löïa choïn ñoái vôùi phaùp baát thieän; khoâng tö duy ñoái vôùi chuùng, Traïch phaùp giaùc phaàn chöa khôûi seõ khoâng cho khôûi; Traïch phaùp giaùc phaàn ñaõ khôûi seõ khieán cho bò giaûm ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa Traïch phaùp giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi laø thöùc aên cuûa Tinh taán giaùc phaàn? boán Chaùnh ñoaïn; ñoái vôùi chuùng khoâng tö duy, tinh taán giaùc phaàn chöa khôûi seõ khoâng khôûi; Tinh taán giaùc phaàn ñaõ khôûi seõ khieán cho bò giaûm ñi. Ñoù goïi laø khoâng phaûi thöùc aên cuûa Tinh taán giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi laø thöùc aên cuûa Hyû giaùc phaàn? Coù phaùp Hyû, coù phaùp hyû xöù; ñoái vôùi chuùng khoâng tö duy, Hyû giaùc phaàn chöa khôûi seõ khoâng cho khôûi; Hyû giaùc phaàn ñaõ khôûi seõ khieán cho bò giaûm ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa Hyû giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi laø thöùc aên cuûa Khinh an giaùc phaàn? Coù thaân khinh an cuøng taâm khinh an; ñoái vôùi chuùng khoâng tö duy, khi

28. Baûn Paøli: cetaso avuøpasamo, taâm khoâng an tónh.

Khinh an giaùc phaàn chöa sanh seõ khoâng cho khôûi; Khinh an giaùc phaàn ñaõ sanh seõ khieán cho bò giaûm ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa Khinh an giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi laø thöùc aên cuûa Ñònh giaùc phaàn? Coù boán Thieàn; ñoái vôùi chuùng khoâng tö duy, Ñònh giaùc phaàn chöa khôûi seõ khoâng cho khôûi; Ñònh giaùc phaàn ñaõ khôûi seõ khieán cho bò giaûm ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa Ñònh giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi laø thöùc aên cuûa Xaû giaùc phaàn? Coù ba giôùi; ñoù laø ñoaïn giôùi, voâ duïc giôùi, dieät giôùi; ñoái vôùi chuùng khoâng tö duy, Xaû giaùc phaàn chöa khôûi seõ khoâng cho khôûi; Xaû giaùc phaàn ñaõ khôûi seõ khieán cho bò giaûm ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa Xaû giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi laø thöùc aên

cuûa tham duïc caùi? Quaùn baát tònh; tö duy ñoái vôùi noù, tham duïc caùi chöa khôûi seõ khoâng khôûi; tham duïc caùi ñaõ khôûi seõ khieán cho bò döùt. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa tham duïc caùi. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa saân nhueá caùi? Tö duy veà taâm töø kia,29 saân nhueá caùi chöa sanh seõ khoâng khôûi; saân nhueá caùi ñaõ sanh seõ khieán cho bò dieät ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa saân nhueá caùi. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa thuøy mieân caùi? Tö duy veà söï chieáu saùng30 kia, khi thuøy mieân chöa sanh, khoâng cho khôûi; thuøy mieân ñaõ sanh roài, khieán cho bò dieät ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa thuøy mieân caùi. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa traïo hoái caùi? Tö duy ñuùng veà söï tónh chæ kia, traïo hoái caùi chöa sanh seõ khoâng khôûi; traïo hoái caùi ñaõ sanh seõ khieán cho dieät ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa traïo hoái caùi. “Nhöõng gì laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa nghi caùi? Tö duy veà phaùp duyeân khôûi, nghi caùi chöa sanh seõ khoâng khôûi; nghi caùi ñaõ sanh seõ khieán cho dieät ñi. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöùc aên cuûa nghi caùi.

29. Baûn Paøli: mettaøcetovimutti, töø taâm giaûi thoaùt. 30. Haùn: minh chieáu. Baûn Paøli: atthi aørambhadhaøtu nikkamadhaøtu parakkamadhaøtu, coù phaùt caàn giôùi, tinh caàn giôùi, duõng maõnh giôùi.

“Thí nhö thaân theå phaûi nhôø vaøo thöùc aên maø soáng, nhôø vaøo aên maø toàn taïi. Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa Nieäm giaùc phaàn? Tö duy boán Nieäm xöù roài, Nieäm giaùc phaàn chöa sanh seõ khieán cho sanh khôûi; Nieäm giaùc phaàn ñaõ sanh caøng sanh khôûi khieán cho taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa Nieäm giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa Traïch phaùp giaùc phaàn? Coù löïa choïn phaùp thieän, coù löïa choïn phaùp baát thieän; khi tö duy veà chuùng, neáu Traïch phaùp giaùc phaàn chöa sanh, khieán cho sanh khôûi, Traïch phaùp giaùc phaàn ñaõ sanh roài, thì caøng sanh khôûi khieán cho taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa Traïch phaùp giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa Tinh taán giaùc phaàn? Tö duy veà boán Chaùnh ñoaïn, neáu Tinh taán giaùc phaàn chöa sanh, khieán cho sanh khôûi, Tinh taán giaùc phaàn ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán cho taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa Tinh taán giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa Hyû giaùc phaàn? Coù Hyû, coù Hyû xöù; tö duy veà chuùng, neáu Hyû giaùc phaàn chöa sanh, khieán sanh khôûi; Hyû giaùc phaàn ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán cho taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa Hyû giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa Khinh an giaùc phaàn? Coù thaân khinh an, taâm khinh an; tö duy veà chuùng, neáu Khinh an giaùc phaàn chöa sanh, khieán sanh khôûi, Khinh an giaùc phaàn ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán cho taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa Khinh an giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa Ñònh giaùc phaàn? Tö duy veà boán Thieàn, Ñònh giaùc phaàn chöa sanh, khieán cho sanh khôûi, Ñònh giaùc phaàn ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán cho taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa Ñònh giaùc phaàn. “Nhöõng gì laø thöùc aên cuûa Xaû giaùc phaàn? Goàm coù ba giôùi. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø ñoaïn giôùi, voâ duïc giôùi, dieät giôùi; tö duy veà chuùng, Xaû giaùc phaàn chöa sanh khieán cho sanh khôûi; Xaû giaùc phaàn ñaõ sanh roài, thì

taùi sanh khieán cho taêng roäng. Ñoù goïi laø thöùc aên cuûa Xaû giaùc phaàn.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

KINH 716. PHAÙP (1)31 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “ÔÛ trong noäi phaùp, Ta khoâng thaáy coù moät phaùp naøo maø phaùp aùc baát thieän chöa sanh laïi khieán cho noù sanh; phaùp aùc baát thieän ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán cho taêng roäng. Hay phaùp thieän chöa sanh, khieán cho khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán cho bò giaûm ñi. Ñoù laø khoâng tö duy chaân chaùnh. “Naøy caùc Tyø-kheo, khoâng tö duy chaân chaùnh, tham duïc caùi chöa sanh khieán cho sanh; ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán taêng roäng. saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái, nghi caùi chöa sanh, khieán cho sanh; ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán cho taêng roäng. Nieäm giaùc phaàn chöa sanh, khoâng cho sanh; ñaõ sanh roài, khieán giaûm ñi; Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn chöa sanh, khoâng cho sanh; ñaõ sanh roài, khieán giaûm ñi. “Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo coù theå khieán cho phaùp aùc baát thieän chöa sanh thì khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán cho ñoaïn; phaùp thieän chöa sanh, thì khieán sanh; ñaõ sanh roài, thì cho taùi sanh khieán taêng roäng. Ñoù laø tö duy chaân chaùnh. “Naøy Tyø-kheo, tö duy chaân chaùnh thì tham duïc caùi chöa sanh, seõ khieán khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán cho noù döùt. Saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái, nghi caùi chöa sanh, khieán khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán döùt. Nieäm giaùc phaàn chöa sanh, khieán cho sanh; sanh roài, cho taùi sanh khieán taêng roäng; Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn chöa sanh, khieán cho sanh; ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán cho taêng roäng.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M

31. Paøli, S.45.83 Yoniso; 46.29 Ekadhamma.

KINH 717. PHAÙP (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “ÔÛ trong ngoaïi phaùp, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo nhö laø tri thöùc aùc, baïn ñaûng aùc maø phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khieán cho sanh, ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán cho taêng roäng; phaùp thieän chöa sanh laïi khieán khoâng sanh; ñaõ sanh roài laïi khieán giaûm ñi. “Vôùi tri thöùc aùc, baïn ñaûng aùc; tham duïc caùi chöa sanh, ï khieán sanh; ñaõ sanh thì taùi sanh khieán taêng roäng. Saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái, nghi caùi chöa sanh khieán sanh; ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán taêng roäng. Nieäm giaùc phaàn chöa sanh, thì khieán khoâng sanh, ñaõ sanh roài khieán giaûm ñi; Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn chöa sanh, khieán khoâng sanh; ñaõ sanh roài, khieán giaûm ñi. “Naøy caùc Tyø-kheo, Ta khoâng thaáy moät phaùp naøo, maø phaùp aùc baát thieän chöa sanh, khieán khoâng sanh, ñaõ sanh roài, khieán noù döùt; khi phaùp thieän chöa sanh, khieán

sanh, ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán taêng roäng. Ñoù laø thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng. “Vôùi thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng, tham duïc caùi chöa sanh, thì khoâng cho sanh; ñaõ sanh roài, thì khieán cho dieät ñi; saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái, nghi caùi chöa sanh, thì khieán cho khoâng sanh, ñaõ sanh roài, thì khieán döùt. Nieäm giaùc phaàn chöa sanh, thì khieán sanh, ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán taêng roäng; Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn khi chöa sanh, thì khieán sanh, ñaõ sanh roài, thì taùi sanh khieán chuùng taêng roäng.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 718. XAÙ-LÔÏI-PHAÁT32 Toâi nghe nhö vaày:

32. Paøli, S.46.4 Vatta.

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû Xaù-lôïi-phaát baûo caùc Tyø-kheo: “Coù baûy Giaùc phaàn. Nhöõng gì laø baûy? Ñoù laø Nieäm giaùc phaàn, Traïch phaùp giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû giaùc phaàn, Khinh an giaùc phaàn, Ñònh giaùc phaàn, Xaû giaùc phaàn. Baûy Giaùc phaàn naøy quyeát ñònh maø ñöôïc, khoâng tinh caàn maø ñöôïc, toâi tuøy theo yù muoán maø chöùng nhaäp moät giaùc phaàn33. Hoaëc buoåi saùng, giöõa tröa, hay buoåi chieàu maø neáu muoán chöùng nhaäp, thì nhieàu laàn chöùng nhaäp tuøy theo sôû duïc. Thí nhö vua, ñaïi thaàn, coù ñuû thöù y phuïc ñeå ôû trong röông traùp, tuøy theo nhu caàu caàn duøng cuûa mình maø vaøo luùc tröa hay chieàu, theo yù duøng töï do. Cuõng vaäy, naøy caùc Tyø-kheo, baûy Giaùc phaàn naøy, vì quyeát ñònh maø ñöôïc, khoâng tinh caàn maø ñöôïc, tuøy yù chöùng nhaäp. Toâi, ñoái vôùi Nieäm giaùc phaàn naøy, laø thuaàn traéng thanh tònh, luùc khôûi bieát khôûi, luùc dieät bieát dieät, luùc bieán maát bieát bieán maát; ñaõ khôûi bieát ñaõ khôûi, ñaõ dieät bieát ñaõ dieät. Cuõng vaäy, ñoái vôùi Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn, thì cuõng noùi nhö vaäy.” Sau khi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Toân giaû ñaõ noùi, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 719. ÖU-BA-MA34 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi aáp Ba-lieân-phaát. Baáy giôø Toân giaû Öu-ba- ma35, Toân giaû A-ñeà-muïc-ña36 ñang nguï taïi tinh xaù Keâ laâm ôû aáp Ba- lieân-phaát. Baáy giôø, Toân giaû A-ñeà-muïc-ña vaøo buoåi chieàu sau khi töø thieàn tònh thöùc daäy, ñeán choã Toân giaû Öu-ba-ma, chaøo hoûi khích leä nhau xong, ngoài lui qua moät beân, hoûi Toân giaû Öu-ba-ma: “Toân giaû, coù theå cho bieát phöông tieän cuûa baûy Giaùc phaàn37,

33.
Haùn: giaùc phaàn chaùnh thoï Ä± ¤À ¥¿ ¨ü.
34.
Paøli, S.46.8 Upavaøòa.
35.
Öu-ba-ma Àu ªi ¼. Paøli: Upavaøòa.
36.

A-ñeà-muïc-ña ªü ´£ ¥Ø ¦h. Paøli: Adhimutta.
37.
Thaát giaùc phaàn phöông tieän ¤C Ä± ¤À ¤è «K. Paøli: susamaøraddhaø satta
ñöôïc chöùng nhaäp vôùi an truù laïc38 nhö vaäy, hay chöùng nhaäp vôùi an truù khoå nhö vaäy?" Öu-ba-ma ñaùp raèng: "Toân giaû A-ñeà-muïc-ña, Tyø-kheo kheùo bieát phöông tieän tu baûy Giaùc phaàn thì cuõng coù theå chöùng nhaäp vôùi an truù laïc nhö vaäy, cuõng coù theå chöùng nhaäp vôùi an truù khoå nhö vaäy." Laïi hoûi: "Tyø-kheo laøm theá naøo ñeå kheùo bieát phöông tieän tu baûy Giaùc phaàn?" Öu-ba-ma ñaùp raèng: "Tyø-kheo luùc phöông tieän tu Nieäm giaùc phaàn, tö duy bieát raèng 'Taâm kia khoâng kheùo giaûi thoaùt, khoâng boû nguû nghæ, khoâng 39

kheùo ñieàu phuïc traïo hoái. Nhö tö duy veà phaùp Nieäm giaùc xöù cuûa ta, tuy phöông tieän tinh taán cuõng khoâng ñaït ñöôïc bình ñaúng.' Cuõng vaäy, Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn cuõng noùi nhö vaäy. "Neáu Tyø-kheo luùc phöông tieän tu Nieäm giaùc phaàn, tröôùc heát tö duy: 'Taâm kheùo giaûi thoaùt, deïp boû nguû nghæ, ñieàu phuïc traïo hoái, ñoái vôùi phaùp Nieäm giaùc xöù naøy nhö ta tö duy roài, sau ñoù tuy khoâng tinh caàn phöông tieän maø ñaït ñöôïc bình ñaúng. Nhö vaäy A-ñeà-muïc-ña, Tyø- kheo bieát phöông tieän tu baûy Giaùc phaàn, chöùng nhaäp vôùi an truù laïc nhö vaäy, chöùng nhaäp vôùi an truù khoå nhö vaäy." Sau khi hai vò Chaùnh só cuøng baøn luaän vôùi nhau xong, moãi ngöôøi töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 720. A-NA-LUAÄT Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû A-na-luaät cuõng ôû nöôùc Xaù-veä, trong tinh xaù Toøng

bojjhaígaø, baûy Giaùc chi ñöôïc kheùo noã löïc. 38. Laïc truù chaùnh thoï ¼Ö ¦í ¥¿ ¨ü. Paøli: phaøsuvihaøraøya saövattanti, chuùng taùc duïng ñeå daãn ñeán an truù laïc. 39. Haùn: tri tö duy ª¾ «ä ±© . AÁn Thuaän theâm töø baát ¤£ : khoâng bieát tö duy.

laâm. Luùc aáy, coù soá ñoâng caùc Tyø-kheo ñeán choã A-na-luaät, chaøo hoûi khích leä nhau. Sau khi chaøo hoûi khích leä xong, ngoài lui qua moät beân, noùi vôùi Toân giaû A-na-luaät: "Thöa Toân giaû coù bieát, khi phöông tieän tu baûy Giaùc phaàn, coù sanh ra laïc truù khoâng?" Toân giaû A-na-luaät baûo caùc Tyø-kheo raèng: "Toâi bieát, luùc Tyø-kheo phöông tieän tu baûy Giaùc phaàn, sanh ra laïc truù." Caùc Tyø-kheo hoûi Toân giaû A-na-luaät: "Theá naøo laø bieát Tyø-kheo khi phöông tieän tu baûy Giaùc phaàn, sanh laïc truù?" Toân giaû A-na-luaät baûo caùc Tyø-kheo: "Tyø-kheo phöông tieän tu Nieäm giaùc phaàn, maø kheùo bieát tö duy, taâm ta kheùo giaûi thoaùt, kheùo boû nguû nghæ, kheùo ñieàu phuïc traïo hoái. Nhö phaùp nieäm giaùc phaàn xöù naøy, tö duy roài, noã löïc phöông tieän, taâm khoâng löôøi bieáng, thaân khinh an khoâng loaïn ñoäng, buoäc taâm an truï, khoâng khôûi loaïn nieäm, nhaát taâm chöùng nhaäp. Cuõng vaäy, ñoái vôùi Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn cuõng noùi nhö vaäy. Ñoù goïi laø bieát Tyø-kheo luùc phöông tieän tu baûy Giaùc phaàn, thì sanh ra laïc truù." Sau khi caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Toân giaû A-na-luaät ñaõ noùi, ñeàu hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 721. CHUYEÅN LUAÂN VÖÔNG (1)40 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Luùc Chuyeån luaân Thaùnh vöông ra ñôøi, coù baûy baùu hieän ra ôû theá gian: baùnh xe vaøng baùu, voi baùu, ngöïa baùu, thaàn chaâu baùu, ngoïc nöõ baùu, quan giöõ kho baùu. Cuõng vaäy, Nhö Lai xuaát theá cuõng coù baùu baûy Giaùc phaàn hieän ra.

40. Paøli, 46.42 Cakkavatti.

“Trai giôùi41, ngoài treân laàu quaùn, ñaïi thaàn vaây quanh, coù baùnh xe vaøng baùu xuaát hieän töø phöông Ñoâng, baùnh xe coù ngaøn caêm, truïc quay ñeàu, vaønh baùnh xe troøn, töôùng baùnh xe ñaày ñuû, vua nghó: ‘Coù ñieàm laønh naøy, neân chaéc chaén laø Chuyeån luaân Thaùnh vöông. Ta nay nhaát ñònh laø Luaân vöông.’ Lieàn duøng hai tay ñôõ laáy baùnh xe vaøng baùu, ñaët vaøo giöõa loøng tay traùi, tay phaûi thì quay, noùi raèng: ‘Neáu ñaây laø baùnh xe vaøng baùu cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông, thì haõy quay theo con ñöôøng coå xöa cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông maø ñi.’ Luùc aáy baùnh xe baùu lieàn xuaát phaùt, laên ñi phía tröôùc vua vaø soá ñoâng, ôû phöông Ñoâng, nöông vaøo hö khoâng, nhaém höôùng Ñoâng maø ñi, laên theo con ñöôøng ngay thaúng cuûa Thaùnh vöông xöa. Vua theo baùnh xe baùu; boán binh chuûng cuøng theo. Neáu ñeán nôi naøo baùnh xe baùu döøng laïi thì vua vaø boán binh chuûng cuõng döøng laïi nôi ñoù. Caùc Tieåu vöông nhöõng xöù phöông Ñoâng thaáy Thaùnh vöông ñeán, taát caû ñeàu quy phuïc. “Nhö Lai xuaát hieän ôû ñôøi cuõng coù baûy Giaùc phaàn hieän ra ôû theá gian; ñoù laø Nieäm giaùc phaàn, Traïch phaùp giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû giaùc phaàn, Khinh an giaùc phaàn, Ñònh giaùc phaàn, Xaû giaùc phaàn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 722. CHUYEÅN LUAÂN (2)42 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Luùc Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi, baûy baùu cuõng hieän ra ôû theá gian. “Khi Chuyeån luaân Thaùnh vöông ra ñôøi, baùnh xe vaøng baùu xuaát hieän nhö theá naøo? Baáy giôø Thaùnh vöông Quaùn ñaûnh doøng Saùt-lôïi,

41.
Baûn Haùn, vaên ñoät ngoät; coù theå nhaûy soùt moät ñoaïn. Xem kinh 722 döôùi.
42.
Paøli, S.46.42 Cakkavatti. Tham chieáu, N0125(39.7), D.17 Mahaøsudassanasuttanta.
nhaèm vaøo ngaøy raèm, taém röûa saïch seõ, thoï trì trai giôùi, ôû treân laàu caùc, ñaïi thaàn vaây quanh. Khi aáy, coù baùnh xe vaøng baùu töø phöông Ñoâng xuaát hieän. Baùnh xe coù ngaøn caêm, truïc quay ñeàu, vaønh baùnh xe troøn, töôùng baùnh xe ñaày ñuû, baèng vaøng roøng coõi trôøi. Vua töï nghó: ‘Nghe töø xa xöa truyeàn laïi raèng, ngaøy raèm nhaèm ngaøy boá-taùt, Ñaïi vöông Quaùn ñaûnh doøng Saùt-lôïi, taém röûa saïch seõ, thoï trì trai phöôùc, thì coù baùnh xe baùu hieän ra. Nay cuõng nhö ngaøy xöa, ñaõ coù ñieàm laønh naøy, neân bieát ta laø Chuyeån luaân Thaùnh vöông.’ Lieàn duøng hai tay ñôõ laáy baùnh xe vaøng baùu, ñaët vaøo giöõa

loøng tay traùi, tay phaûi thì quay, noùi raèng: ‘Neáu laø baùnh xe vaøng baùu cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông, thì phaûi quay laïi con ñöôøng coå xöa cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông maø ñi.’ Noùi xong lôøi naøy roài, baáy giôø baùnh xe baùu lieàn töø tröôùc vua nhaém höôùng Ñoâng maø ñi theo con ñöôøng ngay thaúng cuûa Thaùnh vöông xöa. Nhaø vua cuøng boán binh chuûng theo baùnh xe baùu, ñeán phöông Ñoâng. Caùc Tieåu vöông caùc nöôùc phöông Ñoâng thaáy Thaùnh vöông ñeán, ñeàu tung hoâ: ‘Laønh thay, hoan nghinh Ñaïi vöông ñeán! Ñaây laø nöôùc cuûa Ñaïi vöông. Nöôùc naøy an oån, nhaân daân phoàn vinh an laïc. Xin ngaøi döøng laïi ôû ñaây, giaùo hoùa moïi ngöôøi nöôùc naøy. Chuùng toâi thaûy ñeàu laø tuøy tuøng cuûa Thieân toân.’ Thaùnh vöông ñaùp raèng: “–Naøy caùc chuû tuï laïc, töø nay caùc ngöôi neân kheùo giaùo hoùa ngöôøi daân trong nöôùc. Neáu coù ai nghòch laïi, thì neân ñeán baùo cho ta, seõ theo nhö phaùp luaät maø giaùo hoùa. Chôù neân laøm nhöõng ñieàu phi phaùp. Vaø cuõng neân khieán moïi ngöôøi trong nöôùc kheùo caûi hoùa nhöõng ñieàu phi phaùp. Neáu ñuùng nhö vaäy, thì ñoù laø theo söï giaùo hoùa cuûa ta. “Töø bieån Ñoâng naøy, Thaùnh vöông nöông theo ñöôøng cuûa Thaùnh vöông xöa ñeán bieån Nam. Roài nöông theo con ñöôøng cuûa Thaùnh vöông xöa vöôït bieån Nam maø ñeán bieån Taây; theo con ñöôøng cuûa Thaùnh vöông xöa vöôït qua bieån Taây ñeán bieån Baéc. Caùc Tieåu vöông quoác cuûa caùc phöông Nam, Taây, Baéc ñeàu cung ñoùn thænh môøi cuõng noùi ñaày ñuû nhö phöông Ñoâng. Baáy giôø, baùnh xe vaøng baùu maø Thaùnh vöông ñaõ ñi theo naøy vöôït qua bieån Baéc, trôû laïi treân cung ñieän Chaùnh trò, ôû giöõa hö khoâng. Ñoù laø Chuyeån luaân Thaùnh vöông khi xuaát hieän ôû ñôøi thì coù baùnh xe vaøng baùu hieän ra ôû theá gian. “Khi Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi, voi traéng baùu hieän ra ôû theá gian nhö theá naøo? Ñaïi vöông Quaùn ñaûnh doøng Saùt-lôïi

thaáy voi hoaøn toaøn traéng, maøu saéc noù töôi ñeïp, baûy chi vöõng vaøng43. Thaùnh vöông thaáy vaäy, loøng haân hoan nghó: ‘Voi baùu naøy, nay laïi öùng hieän ñoái vôùi ta.’ Vua lieàn cho keâu töôïng sö, ngöôøi ñieàu phuïc voi gioûi, baûo nhanh choùng ñieàu phuïc voi baùu naøy, khi naøo ñieàu phuïc xong haõy ñöa ñeán. Töôïng sö vaâng leänh, chöa ñaày moät ngaøy maø ñaõ ñieàu phuïc ñöôïc voi; ñaày ñuû taát caû daáu hieäu chöùng toû ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc. Gioáng nhö voi khaùc ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc trong moät naêm; con voi baùu naøy chæ ñöôïc ñieàu phuïc trong voøng moät ngaøy maø ñöôïc nhö vaäy. Sau khi ñaõ ñieàu phuïc xong, daãn ñeán choã vua, taâu leân vua raèng: ‘Voi naøy ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc xong, giôø xin vua bieát cho.’ “Baáy giôø, Thaùnh vöông, xem kyõ töôùng voi ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc hoaøn bò naøy, roài cöôõi voi baùu, vaøo luùc saùng sôùm, ñi khaép boán bieån, cho ñeán giöõa ngaøy trôû veà vöông cung. Ñoù goïi laø khi Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi, thì voi baùu naøy hieän ra ôû theá gian. “Khi Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi, thì ngöïa baùu hieän ra ôû theá gian nhö theá naøo? Chuyeån luaân Thaùnh vöông sôû höõu moät con ngöïa baùu, thaân toaøn maøu xanh, ñaàu ñen, ñuoâi ñoû. Thaùnh vöông thaáy ngöïa, loøng sanh haân hoan, nghó: ‘Ngöïa thaàn naøy, nay laïi öùng hieän ñoái vôùi ta.’ Vua lieàn giao cho maõ sö, haõy nhanh choùng ñieàu phuïc noù, khi naøo ñieàu phuïc xong thì daãn ñeán ñaây. Maõ sö vaâng leänh, chöa

ñaày moät ngaøy maø ñaõ ñieàu phuïc ñöôïc ngöïa naøy. Gioáng nhö ngöïa khaùc ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc caû naêm, ngöïa baùu naøy chæ khoâng ñaày moät ngaøy maø ñöôïc ñieàu phuïc nhö vaäy. Sau khi bieát ngöïa ñaõ ñieàu phuïc xong, daãn ñeán choã vua thöa raèng: 'Ngöïa naøy ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc xong.'

"Baáy giôø, Thaùnh vöông xem kyõ töôùng ngöïa baùu ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc hoaøn bò, roài cöôõi ngöïa baùu, vaøo luùc saùng sôùm, ñi khaép boán bieån, cho ñeán giöõa ngaøy trôû veà vöông cung. Ñoù goïi laø khi Chuyeån luaân Thaùn h vöông xuaát hieän ôû ñôøi thì ngöïa baùu cuõng hieän ra theá gian.

"Khi Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi, thì ngoïc baùu Ma-ni hieän ra ôû theá gian nhö theá naøo? Ngoïc baùu maø Chuyeån luaân Thaùnh vöông sôû höõu, hình daùng cuûa noù coù taùm caïnh, chieáu aùnh saùng ñöôïm, khoâng tyø veát, thöôøng laøm ñeøn saùng trong cung vua. Chuyeån luaân Thaùnh vöông thí nghieäm ngoïc baùu. Vaøo moät ñeâm trôøi möa toái taêm, caàm ngoïc baùu ñi tröôùc daãn ñöôøng, ñem boán binh chuûng vaøo trong vöôøn röøng, aùnh saùng cuûa noù toûa raïng ra côõ moät do-tuaàn. Ñoù goïi laø luùc Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi, thì ngoïc baùu Ma-ni

43. Haùn: thaát chi truï ñòa ¤C ¤ä ¦í ¦a . Paøli: sattappatiæææhito. Baûy choã.

hieän ra ôû theá gian. "Khi Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi, thì Ngoïc nöõ hieàn baùu hieän ra ôû theá gian nhö theá naøo? Ngoïc nöõ maø Chuyeån luaân Thaùnh vöông sôû höõu, khoâng ñen khoâng traéng, khoâng cao khoâng thaáp, khoâng lôùn quaù, khoâng nhoû quaù, khoâng maäp khoâng oám, thaân theå ñoan chaùnh, thaân theå luùc laïnh thì aám, luùc noùng thì maùt, thaân theå meàm maïi nhö aùo ca-laêng-giaø; nhöõng loã chaân loâng treân cô theå toaùt ra muøi höông chieân-ñaøn, hôi thôû muõi, mieäng thoaûng muøi thôm Öu-baùt-la; nguû sau daäy tröôùc, haàu haï nhaø vua, theo saéc maët bieát yù maø phuïc vuï; lôøi noùi dòu daøng ñaùng yeâu, ñoan taâm chaùnh nieäm laøm cho vua phaùt sanh ñaïo yù; taâm khoâng vöôït traùi, huoáng chi laø thaân vaø khaåu. Ñoù goïi laø luùc Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi thì coù Ngoïc nöõ hieän ra theá gian.

"Khi Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi thì thaàn baùu chuû kho taøng hieän ra theá gian? Vì ñaïi thaàn chuû kho taøng cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông, voán hay laøm vieäc boá thí, neân khi sanh ra ñaõ coù thieân nhaõn, coù theå thaáy kho taøng aån daáu laø coù chuû hay khoâng chuû, hoaëc döôùi nöôùc hay trong ñaát, hoaëc gaàn hay xa, taát caû ñeàu thaáy heát. Khi Chuyeån luaân Thaùnh vöông caàn traân baûo thì laäp töùc ra leänh, tuøy theo choã caàn duøng cuûa vua lieàn daâng leân. Moät hoâm Thaùnh vöông muoán xem thöû khaû naêng cuûa vò ñaïi thaàn naøy, neân cho giong thuyeàn ra bieån vaø baûo vò ñaïi thaàn naøy: "–Ta ñang caàn vaät baùu. Ñaïi thaàn taâu vua raèng: "–Xin döøng beân bôø moät chuùt, thaàn seõ daâng leân. Vua baûo ñaïi thaàn naøy: "–Hieän taïi ta khoâng caàn vaät baùu beân bôø, maø caàn ñöa heát cho ta ngay ! 44

“Baáy giôø, ngay trong nöôùc ñaïi thaàn lieàn laáy ra boán chum vaøng, beân trong ñöïng ñaày kim baûo daâng leân Thaùnh vöông, tuøy theo choã caàn duøng cuûa vua maø laáy söû duïng. Neáu laáy ñuû roài, nhöõng kim baûo coøn laïi ñeàu ñöôïc traû laïi trong nöôùc. Ñoù goïi laø Thaùnh vöông khi xuaát hieän ôû ñôøi, thì coù thaàn chuû kho taøng nhö vaäy hieän ra ôû theá gian. “Khi Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi, coù thaàn chuû binh hieän ra ôû theá gian nhö theá naøo? Coù vò ñaïi thaàn chuû binh thoâng minh, taøi trí, bieän thoâng. Cuõng nhö ngöôøi ôû theá gian thaønh töïu söï suy tính kheùo leùo, thaàn

44. Baûn Cao-ly: taän thôøi ºÉ ®É. Baûn Toáng-Nguyeân-Minh: truù thôøi ±Þ ®É (ngay ban ngaøy).

naøy tuøy theo choã caàn cuûa Ñaïi vöông maø ñaùp öùng nhö caàn ñi, caàn döøng laïi, caàn xuaát, caàn nhaäp; hay boán loaïi binh chuûng cuûa Thaùnh vöông ñang haønh quaân ñöôøng xa chôït döøng laïi vaãn khieán khoâng bò meät moûi; bieát taát caû nhöõng gì vua caàn neân laøm, cuøng nhöõng vieäc coù coâng ñöùc ngay trong hieän taïi vaø ñôøi sau ñem trình taâu Thaùnh vöông. Ñoù goïi laø luùc Chuyeån luaân Thaùnh vöông xuaát hieän ôû ñôøi, coù söï xuaát hieän cuûa thaàn chuû binh. Cuõng vaäy, khi Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát hieän ôû ñôøi, coù baûy Giaùc phaàn hieän ra ôû theá gian. “Nhöõng gì laø baûy? Ñoù laø Nieäm giaùc phaàn, Traïch phaùp giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû giaùc phaàn, Khinh an giaùc phaàn, Ñònh giaùc phaàn, Xaû giaùc phaàn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 723. NIEÂN THIEÁU45 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Laønh thay, Tyø-kheo! Nöông46 vaøo ngöôøi maø nghe phaùp, caùc Tyø- kheo treû tuoåi neân cuùng döôøng, phuïng söï caùc vò Tröôûng laõo toân tuùc. Vì sao? Vì neáu Tyø-kheo nhoû tuoåi naøo cuùng döôøng, phuïng söï caùc vò Tyø- kheo Tröôûng laõo, thì luùc naøo cuõng nghe ñöôïc phaùp thaâm dieäu. Sau khi ñaõ nghe phaùp thaâm dieäu roài, seõ thaønh töïu ñöôïc hai vieäc chaùnh laø thaân chaùnh vaø taâm chaùnh; baáy giôø tu Nieäm giaùc phaàn. Sau khi tu Nieäm giaùc phaàn roài, Nieäm giaùc phaàn seõ ñaày ñuû. Khi Nieäm giaùc phaàn ñaõ ñaày ñuû roài, ñoái vôùi phaùp löïa choïn, phaân bieät, suy löôøng; baáy giôø, phöông tieän tu taäp Traïch phaùp giaùc phaàn, chi tieát cho ñeán, tu taäp Xaû giaùc phaàn seõ ñeàu ñaày ñuû.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

45.

Cf. S. 46.3. Sìlaø (phaàn ñaàu).

46.

Nguyeân baûn: taêng ¹¬ . Theo Toáng baûn: y ¨Ì .

M KINH 724. QUAÛ BAÙO PHUÏNG SÖÏ47 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo trì giôùi, tu ñöùc, coù taøm quyù, thaønh töïu

phaùp chaân thaät. Ngöôøi naøo thaáy vò naøy, seõ ñöôïc nhieàu quaû baùo. Hoaëc laïi nghe vò naøy, hoaëc coøn nhôù nghó ñeán, theo xuaát gia, seõ ñöôïc nhieàu coâng ñöùc; huoáng chi laø laïi gaàn guõi, cung kính, phuïng söï. Vì sao? Vì gaàn guõi, phuïng söï ngöôøi nhö vaäy, thì luùc naøo cuõng seõ ñöôïc nghe phaùp thaâm dieäu. Sau khi ñaõ nghe phaùp thaâm dieäu roài, seõ thaønh töïu hai vieäc chaùnh laø thaân chaùnh vaø taâm chaùnh, phöông tieän tu taäp Ñònh giaùc phaàn. Sau khi ñaõ tu taäp roài, söï tu taäp seõ ñaày ñuû... cho ñeán, Xaû giaùc phaàn tu taäp ñaày ñuû." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 725. BAÁT THIEÄN TUÏ48 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Noùi tuï baát thieän laø noùi naêm trieàn caùi, ñoù laø chaùnh thuyeát. Vì sao? Tuï thuaàn baát thieän, ñoù chính laø naêm trieàn caùi. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø tham duïc caùi, saân nhueá caùi, thuøy mieân caùi, traïo hoái caùi vaø nghi caùi. "Noùi tuï thieän laø noùi baûy Giaùc phaàn, ñoù laø chaùnh thuyeát. Vì sao? Thuaàn nhaát thanh tònh, ñoù chính laø baûy Giaùc phaàn. Nhöõng gì laø baûy? Ñoù laø Nieäm giaùc phaàn, Traïch phaùp giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû giaùc phaàn, Khinh an giaùc phaàn, Ñònh giaùc phaàn, Xaû giaùc

47.

S.46.3 Sìla (phaàn ñaàu).

48.

S. 46.24 Ayoniso.

phaàn." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 726. THIEÄN TRI THÖÙC49 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû tinh xaù Giaùp coác50 thaønh Vöông xaù. Khi aáy Toân giaû A-nan cuõng ôû taïi ñoù. Baáy giôø, Toân giaû ôû moät mình nôi vaéng, thieàn tònh tö duy vaø nghó nhö vaày: 'Moät nöûa phaïm haïnh töùc laø thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng, chaúng phaûi laø aùc tri thöùc, aùc baïn ñaûng, aùc tuøy tuøng.' Roài Toân giaû töø thieàn tònh tænh giaác, ñi ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: "Baïch Theá Toân, Con ôû moät mình nôi vaéng, thieàn ñònh tö duy vaø nghó nhö vaày: 'Moät nöûa phaïm haïnh naøy laø thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng, chaúng phaûi laø aùc tri thöùc, aùc baïn ñaûng, aùc tuøy tuøng'." Phaät baûo A-nan: "Chôù nghó nhö vaày: 'Moät nöûa phaïm haïnh naøy laø thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng, chaúng phaûi laø aùc tri thöùc, aùc baïn ñaûng, aùc tuøy tuøng.' Vì sao? Thuaàn nhaát maõn tònh, phaïm haïnh thanh baïch51, chính laø thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng, chaúng phaûi laø aùc tri thöùc, aùc baïn ñaûng, aùc tuøy tuøng. Vì Ta laø thieän tri thöùc neân coù chuùng sanh ôû nôi Ta maø tieáp nhaän Nieäm giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y tòch dieät, höôùng ñeán xaû. Cuõng vaäy, Traïch giaùc phaàn, Tinh taán giaùc phaàn, Hyû, Khinh an, Ñònh vaø Xaû giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y tòch dieät, höôùng ñeán xaû. Vì vaäy cho neân, A-nan, thuaàn nhaát maõn tònh, phaïm haïnh thanh baïch chính laø thieän tri thöùc, thieän baïn ñaûng, thieän tuøy tuøng,

49.

S. 45. 2 Upaññha.

50.

Giaùp coác tinh xaù §¨ ¨¦ ºë ªÙ.

51.

Paøli: sakalam evidaö brahmacariyaö yadidö kalyaòaømittaø kalyaøòasahaøyataø, chính toaøn boä ñôøi soáng phaïm haïnh naøy laø thieän tri thöùc, thieän ñoàng haønh...

chaúng phaûi laø aùc tri thöùc, aùc baïn ñaûng, aùc tuøy tuøng." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 727. CAÂU-DI-NA52 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi tuï laïc Löïc só, du haønh trong nhaân gian, ñeán khoaûng giöõa thaønh Caâu-di-na-kieät vaø soâng Hy-lieân, ôû caïnh tuï laïc. Baáy giôø Theá Toân baûo Toân giaû A-nan: "Hoâm nay, Ta bò ñau löng, muoán naèm nghæ moät chuùt. Haõy gaáp Uaát-ña-la-taêng laøm boán lôùp cho Theá Toân." Toân giaû A-nan lieàn vaâng lôøi daïy, gaáp laøm boán lôùp, traûi Uaát-ñala-taêng xong baïch Phaät raèng: "Baïch Theá Toân con ñaõ gaáp laøm boán lôùp vaø ñaõ traûi Uaát-ña-lataêng roài, xin Theá Toân bieát cho!" Baáy giôø, Theá Toân goái ñaàu leân Taêng-giaø-leâ gaáp daøy, naèm nghieâng hoâng beân phaûi, hai chaân xeáp choàng nhau, coät nieäm vaøo töôùng saùng, chaùnh nieäm chaùnh trí, vôùi giaùc töôûng muoán troãi daäy, baûo Toân giaû A-nan: "OÂng haõy noùi veà baûy Giaùc phaàn." Toân giaû A-nan lieàn baïch Phaät: "Baïch Theá Toân, ñoù laø Nieäm giaùc phaàn, ñöôïc Theá Toân noùi sau khi töï giaùc ngoä, thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû. Vaø ñoái vôùi Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn, ñöôïc Theá Toân noùi sau khi thaønh Ñaúng chaùnh giaùc, y vieãn ly, y duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû." Phaät baûo A-nan: "OÂng noùi tinh taán chaêng?" A-nan baïch Phaät: "Baïch Theá Toân, con noùi tinh taán. Baïch Thieän Theä, con noùi tinh taán." Phaät baûo A-nan:

52. S. 46.16 Gilaøna. Cf. D.16 Mahaøparinibbaøna-suttanta.

"Chæ tu taäp tinh taán, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc."

Noùi xong, Ngaøi ngoài ngay thaúng, coät nieäm. Luùc naøy, coù moät Tyøkheo lieàn noùi keä raèng:

Thích nghe phaùp vi dieäu,
Chòu ñau, baûo ngöôøi noùi;
Tyø-kheo lieàn noùi phaùp,
Noùi veà baûy Giaùc phaàn.
Laønh thay! Ngaøi A-nan,
Hieåu roõ kheùo dieãn thuyeát;
Phaùp thanh thònh thuø thaéng,

Noùi lìa caáu vi dieäu.
Nieäm, Traïch phaùp, Tinh taán,
Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû;
Ñoù laø baûy Giaùc phaàn,
Phaùp vi dieäu kheùo noùi.
Nghe noùi baûy Giaùc phaàn,
Ñaït saâu vò Chaùnh giaùc;
Thaân chòu nhieàu ñau nhöùc,
Gaéng chòu ngoài laéng nghe.
Haõy nhìn vua chaùnh phaùp,
Thöôøng vì ngöôøi noùi naêng;
Maø coøn thích nghe noùi,
Huoáng chi ngöôøi chöa nghe.
Trí tueä lôùn baäc nhaát,
Möôøi löïc, baäc ñaùng leã;
Ngaøi cuõng laïi voäi vaøng,
Ñeán nghe noùi Chaùnh phaùp.
Ngöôøi hieåu bieát thoâng ñaït,
Kheá kinh, A-tyø-ñaøm;
Ngöôøi thoâng suoát Phaùp luaät,
Coøn nghe huoáng chi ngöôøi.
Nghe noùi phaùp nhö thaät,
Chuyeân taâm tónh giaùc nghe;
Nhöõng phaùp Phaät ñaõ daïy,
Ñöôïc lìa duïc, vui söôùng.
Vui söôùng thaân nheï nhaøng,
Taâm töï vui cuõng vaäy;
Taâm vui ñöôïc chöùng nhaäp,
Chaùnh quaùn trong vieäc laøm.
Nhaøm chaùn ba ñöôøng aùc,
Lìa duïc taâm giaûi thoaùt;
Chaùn caùc Höõu ñöôøng aùc,
Khoâng taïo nhaân Trôøi, Ngöôøi.
Voâ dö, nhö ñeøn taét,
Cöùu caùnh Baùt-nieát-baøn;
Nghe phaùp nhieàu phöôùc lôïi,
Nhöõng lôøi daïy toái thaéng;
Cho neân luoân tö duy,
Nghe lôøi Ñaïi Sö daïy.

Tyø-kheo naøy noùi keä xong, töø choã ngoài ñöùng daäy maø ñi.

M

KINH 728. THUYEÁT53

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä.

Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

“Coù baûy Giaùc phaàn. Nhöõng gì laø baûy? Ñoù laø Nieäm giaùc phaàn,…

cho ñeán Xaû giaùc phaàn.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

M

53. S. 46.22 Desanaø.

KINH 729. DIEÄT54 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neân tu taäp baûy Giaùc phaàn. Tu taäp nhöõng gì laø baûy Giaùc phaàn? Laø Nieäm giaùc phaàn,… cho ñeán Xaû giaùc phaàn. Neáu Tyø-kheo tu Nieäm giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû. Cuõng vaäy, tu Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, YÛ, Ñònh vaø Xaû giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 730. PHAÂN55 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Caùc Tyø-kheo, quaù khöù ñaõ tu baûy Giaùc phaàn nhö vaäy, vò lai cuõng seõ tu baûy Giaùc phaàn nhö vaäy.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 731. CHI TIEÁT56 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

54.

S. 46.27 Nirodha.

55.

S. 46.41 Vidhaø.

56.

S. 46.9-10 Uppannaø; 46. 49 Aíga.

“Tyø-kheo ñoái vôùi Nieäm giaùc phaàn thanh tònh, traéng tinh, khoâng coù chi tieát, lìa caùc phieàn naõo; giaùc chi aáy chöa khôûi thì khoâng khôûi, töø phi coù Phaät ñieàu phuïc giaùo thoï57. Cho ñeán Xaû giaùc phaàn cuõng noùi nhö vaäy. “Neáu Tyø-kheo ñoái vôùi Nieäm giaùc phaàn thanh tònh, traéng tinh, khoâng coù chi tieát, lìa caùc phieàn naõo; giaùc chi aáy chöa khôûi thì khôûi, vì ñöôïc Phaät ñieàu phuïc giaùo thoï, khoâng phaûi khaùc. Cho ñeán Xaû giaùc phaàn cuõng noùi nhö vaäy.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu

hoan hyû phuïng haønh. M KINH 732. KHÔÛI58 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Giaùc chi chöa khôûi khoâng khôûi, vì khoâng coù Thieän Theä. Giaùc chi chöa khôûi thì khôûi, coù Thieän Theä ñieàu phuïc giaùo thoï, khoâng phaûi khaùc.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 733. THAÁT ÑAÏO PHAÅM (1)59 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä.

57. Haùn: tröø Phaät ñieàu phuïc giaùo thoï °£ ¦ò ½Õ ¥ñ ±Ð ±Â. Paøli:...bojjhaígaø bhaøvitaø bahulìkataø uppannaø uppajjanti naøóóatra tathaøgatassa paøtubhaøvaø, giaùc chi ñöôïc tu taäp, ñöôïc sung maõn, neáu chöa sanh thì sanh, tröø phi khoâng coù Nhö Lai xuaát hieän. 58. S. 46.9-10 Uppannaø. Xem kinh 731 treân. 59. S. 46.5 Bhikkhu.

Baáy giôø coù Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, goïi laø giaùc phaàn. Baïch Theá Toân, theá naøo laø giaùc phaàn?” Phaät baûo Tyø-kheo: “Giaùc phaàn laø baûy phaùp Ñaïo phaåm60. Nhöng naøy caùc Tyø-kheo, baûy Giaùc phaàn phaûi theo thöù töï maø khôûi, ñöôïc tu taäp ñaày ñuû.” Tyø-kheo baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, theá naøo laø giaùc phaàn theo thöù töï maø khôûi vaø tu taäp ñaày ñuû?” Phaät baûo Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo soáng quaùn thaân treân noäi thaân. Vò kia khi soáng quaùn noäi thaân treân thaân, nhieáp taâm coät nieäm khoâng queân, luùc baáy giôø phöông tieän tu taäp Nieäm giaùc phaàn. Sau khi ñaõ phöông tieän tu taäp Nieäm giaùc phaàn, tu taäp maõn tuùc. Khi Nieäm giaùc phaàn ñaõ ñöôïc maõn tuùc, ñoái vôùi phaùp maø tuyeån traïch, phaân bieät, tö löôøng, luùc baáy giôø phöông tieän tu taäp Traïch phaùp giaùc phaàn. Sau khi ñaõ phöông tieän tu taäp, tu taäp maõn tuùc. Nhö vaäy cho ñeán tu taäp maõn tuùc Xaû giaùc phaàn. Nhö soáng quaùn nieäm noäi thaân treân thaân, soáng quaùn nieäm ngoaïi thaân, noäi ngoaïi thaân, thoï, taâm, phaùp cuõng vaäy, luùc baáy giôø, chuyeân taâm, coät nieäm, khoâng queân,… cho ñeán Xaû giaùc phaàn cuõng noùi nhö vaäy. An truù nhö vaäy, thì giaùc phaàn khôûi theo thöù töï; khi ñaõ khôûi theo thöù töï roài, tu taäp maõn tuùc.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 734. QUAÛ BAÙO (1)61 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä.

60.

Ñaïo phaåm phaùp ¹D «~ ªk. Paøli: bodhaøya saövattantì ‘ti... bojjhaígaø’ ti vuccanti, chuùng tö trôï cho söï giaùc ngoä, neân chuùng ñöôïc goïi laø giaùc chi.

61.

S. 48.65 Dve phalaø.

Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo Tyø-kheo kia: Nhö ñaõ noùi treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Neáu Tyø-kheo ñaõ tu taäp baûy Giaùc phaàn nhö vaäy, seõ ñöôïc hai loaïi quaû: Hieän taïi laäu taän maø Voâ dö Nieát-baøn, hoaëc ñöôïc quaû A-na-haøm.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy,

ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 735. QUAÛ BAÙO (2)62 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Tyø-kheo sau khi tu taäp baûy Giaùc phaàn nhö vaäy, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc boán quaû, boán phöôùc lôïi. Nhöõng gì laø boán? Laø quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm vaø quaû A-la-haùn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 736. THAÁT CHUÛNG QUAÛ63 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Neáu Tyø-kheo tu taäp baûy Giaùc phaàn, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc baûy quaû, baûy phöôùc lôïi. Nhöõng gì laø baûy? Ñoù laø Tyø-kheo ñöôïc nieàm vui chöùng chaùnh trí trong ñôøi hieän taïi64. Hoaëc luùc qua ñôøi, maø khoâng ñöôïc nieàm vui chöùng chaùnh trí trong ñôøi hieän taïi65, nhöng luùc qua ñôøi maø

62.

S. 48.12 Saíkhita.

63.

S. 46.3. Sìla.

64.

Haùn: ñaéc hieän phaùp trí chöùng laïc ±o ²{ ªk ´¼ ÃÒ ¼Ö. Paøli: diææhidhamme paæikacca aóóam aøraødheti, ngay trong ñôøi hieän taïi nhaát ñònh chöùng ñaéc chaùnh trí. Baûn Haùn hieåu aøraødheti: vui thích; cuõng coù nghóa laø thaønh ñaït.

65.

Paøli: no ce diææheva dhamme paæikacca aóóam aøraødheti atha maraòakaøle ñoaïn taän naêm haï phaàn keát, ñaït ñöôïc Trung Baùt-nieát-baøn. Neáu khoâng ñöôïc Trung Baùt-nieát-baøn, thì ñöôïc Sanh Baùt-nieát-baøn. Neáu khoâng ñöôïc Sanh Baùt-nieát-baøn, thì ñöôïc Voâ haønh Baùt-nieát-baøn. Neáu khoâng ñöôïc Voâ haønh Baùt-nieát-baøn, thì ñöôïc Höõu haønh Baùt-nieát-baøn. Neáu khoâng ñöôïc Höõu haønh Baùt-nieát-baøn, thì ñöôïc Thöôïng löu Baùt-nieát- baøn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, Tyø-kheo noï nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 737. THAÁT ÑAÏO PHAÅM (2)66 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Goïi laø giaùc phaàn, vaäy theá naøo laø giaùc phaàn?” Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Theá Toân laø goác phaùp, laø con maét phaùp, laø nôi phaùp y cöù; xin vì chuùng con maø noùi, caùc Tyø-kheo sau khi nghe xong seõ laõnh thoï thöïc haønh theo.” Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Baûy Giaùc phaàn laø baûy phaùp Ñaïo phaåm67. Caùc Tyø-kheo, baûy Giaùc phaàn naøy theo thöù lôùp khôûi, khi ñaõ theo thöù lôùp khôûi roài, thì söï tu taäp seõ ñaày ñuû”. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: “Theá naøo laø baûy Giaùc phaàn theo thöù lôùp maø khôûi. Sau khi theo thöù lôùp khôûi, söï tu taäp ñöôïc ñaày ñuû?” “Neáu Tyø-kheo an truï chaùnh nieäm quaùn thaân treân thaân. Vò aáy sau khi an truï chaùnh nieäm quaùn thaân treân thaân, chuyeân taâm coät nieäm khoâng queân, luùc baáy giôø tinh caàn phöông tieän tu Nieäm giaùc

phaàn. Sau khi tinh caàn phöông tieän tu Nieäm giaùc phaàn, söï tu taäp ñöôïc ñaày ñuû. Nghóa laø khi ñaõ tu Nieäm giaùc phaàn roài, thì tuyeån traïch phaùp, luùc baáy giôø tinh caàn phöông tieän tu taäp Traïch phaùp giaùc phaàn. Sau khi

aóóam aøraødheti, neáu hieän phaùp khoâng nhaát ñònh chöùng ñaéc chaùnh trí, khi laâm chung seõ chöùng ñaéc chaùnh trí. Ñaây laø keát quaû thöù hai.

66.

S. 46.5 Bhikkhu.

67.

Xem kinh 733.

tinh caàn phöông tieän tu Traïch phaùp giaùc phaàn roài, söï tu taäp ñöôïc ñaày ñuû. Cuõng vaäy, ñoái vôùi Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh vaø Xaû giaùc phaàn cuõng noùi nhö vaäy. Nhö noäi thaân, cuõng vaäy an truï chaùnh nieäm quaùn ngoaïi thaân, noäi ngoaïi thaân, thoï, taâm, phaùp treân phaùp, chuyeân taâm, coät nieäm, khoâng queân luùc baáy giôø tinh caàn phöông tieän tu Nieäm giaùc phaàn. Sau khi tinh caàn phöông tieän tu Nieäm giaùc phaàn, söï tu taäp ñöôïc ñaày ñuû. Cho ñeán Xaû giaùc phaàn cuõng noùi nhö vaäy. Ñoù goïi laø Tyø-kheo ñoái vôùi baûy Giaùc phaàn theo thöù lôùp khôûi; khi ñaõ theo thöù lôùp khôûi roài, söï tu taäp ñaày ñuû.”

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 738. QUAÛ BAÙO (3)68 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Tu taäp baûy Giaùc phaàn naøy, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc hai quaû: Hieän taïi chöùng trí; hoaëc coøn höõu dö y, chöùng quaû A-na-haøm69.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 739. QUAÛ BAÙO (4)70 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù moät vaøi sai bieät. “Neáu Tyø-kheo tu taäp baûy Giaùc phaàn, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc boán

68.

S. 48.65 Dve phalaø.

69.

Baûn Haùn: ñaéc hieän phaùp trí höõu dö Nieát-baøn caäp a-na-haøm quaû ±o ²{ ªk ´¼ ¦³ ¾l I ºn ¤Î ªü ¨º §t ªG. Coù söï nhaàm laãn. Paøli: diæhiva dhamme aóóaø, sati vaø upaødisesa anaøgamitaø’ti.

70.

Xem kinh 735.

quaû. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm vaø quaû A-la-haùn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 740. QUAÛ BAÙO (5)71 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây

Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Nhö ñaõ noùi ôû treân, nhöng coù söï sai bieät: “Neáu Tyø-kheo tu taäp baûy Giaùc phaàn, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc baûy quaû. Nhöõng gì laø baûy? Ñoù laø hieän taïi chaùnh trí höõu dö Nieát- baøn. Cho ñeán khi qua ñôøi, neáu khoâng vaäy72. Neáu khoâng nhö vaäy, naêm haï phaàn keát heát, ñaït ñöôïc Trung Baùt-nieát-baøn. Neáu khoâng nhö vaäy, seõ ñöôïc Sanh Baùt-nieát-baøn. Neáu khoâng nhö vaäy, seõ ñöôïc Voâ haønh Baùt-nieát-baøn. Neáu khoâng nhö vaäy, seõ ñöôïc Höõu haønh Baùt- nieát-baøn. Neáu khoâng nhö vaäy, seõ ñöôïc Thöôïng löu Baùt-nieát-baøn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 741. BAÁT TÒNH QUAÙN73 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neân tu Baát tònh quaùn. Sau khi tu taäp nhieàu roài, seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn. Theá naøo laø tu Baát tònh quaùn vaø khi tu taäp nhieàu roài, seõ

71.

Xem kinh 746.

72.

Haùn: caäp maïng chung thôøi, nhöôïc baát nhó giaû ¤Î ©R ²× ®É¡AY ¤£ º¸ ªÌ. Toái nghóa. Ñöôïc hieåu nhö sau: Neáu khoâng nhö vaäy (khoâng Chaùnh trí töùc chöùng quaû

A-la-haùn trong ñôøi hieän taïi), thì kòp khi maïng chung (seõ chöùng Chaùnh trí luùc ñoù).

Xem cht.69 kinh 738.

73.

S. 46.67 Asubha.

ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn? Tyø-kheo aáy tu Baát tònh quaùn song haønh vôùi Nieäm giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû. Tu Traïch phaùp, Tinh taán, Hyû, Khinh an, Ñònh, Xaû giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 742. NIEÄM TÖÛ TÖÔÙNG74 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu Tyø-kheo naøo tu taäp nieäm töôûng veà söï cheát, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn. Theá naøo laø Tyø-kheo tu taäp nieäm töôûng veà söï cheát, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn? Tyø-kheo tu taäp nieäm töôûng veà söï cheát cuøng Nieäm giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû,... cho ñeán Xaû giaùc phaàn.” Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 743. TÖØ (1)75 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi aáp Hoaøng chaåm76 cuûa doøng hoï Thích. Baáy giôø, buoåi saùng sôùm, soá ñoâng caùc Tyø-kheo ñaép y mang baùt vaøo aáp Hoaøng chaåm khaát thöïc. Luùc aáy soá ñoâng caùc Tyø-kheo nghó: ‘Nay coøn raát sôùm, chöa ñeán giôø khaát thöïc. Chuùng ta coù theå gheù vaøo tinh xaù ngoaïi ñaïo.’ Sau ñoù soá

ñoâng caùc Tyø-kheo lieàn vaøo tinh xaù ngoaïi ñaïo, cuøng caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo chaøo hoûi khích leä nhau, roài ngoài ñoái

74.

S.46.68 Maraòa.

75.

S. 46.54 Mettaö.

76.

Hoaøng chaåm aáp ¶À ªE ¨¶. Paøli: Koliyesu viharati haliddavasanaö naøma koliyaønaö nigamo, truù ôû Koliya, taïi Haliddavasana, moät thò traán cuûa ngöôøi Koliya.

dieän moät beân. Caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo hoûi: “Sa-moân Cuø-ñaøm vì caùc ñeä töû noùi phaùp nhö vaày: ‘Khoâng ñoaïn tröø naêm trieàn caùi voán laøm phieàn naõo taâm, tueä löïc suy yeáu, laø phaàn chöôùng ngaïi, khoâng ñöa ñeán Nieát-baøn. Neáu kheùo nhieáp taâm mình, an truï boán Nieäm xöù, taâm caâu höõu vôùi Töø, khoâng oaùn haän, khoâng taät ñoá, cuõng khoâng saân nhueá, roäng lôùn voâ löôïng, kheùo tu taäp sung maõn, boán phöông, boán duy, phöông treân, phöông döôùi, taát caû theá gian. Taâm caâu höõu vôùi Töø, khoâng oaùn haän, khoâng taät ñoá, cuõng khoâng saân nhueá, roäng lôùn voâ löôïng, kheùo tu taäp sung maõn. Cuõng vaäy, tu taäp taâm hôïp vôùi Bi, Hyû, Xaû cuõng noùi nhö vaäy.’ Chuùng toâi cuõng vì caùc ñeä töû noùi nhö vaäy. Vaäy chuùng toâi cuøng vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm kia coù nhöõng gì khaùc nhau? Nghóa laø caû hai ñeàu noùi phaùp!” Khi caùc Tyø-kheo nghe nhöõng lôøi cuûa caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo noùi loøng khoâng vui, im laëng, khoâng chæ trích, töø choã ngoài ñöùng daäy, ñi vaøo aáp Hoaøng chaåm khaát thöïc. Khaát thöïc xong roài trôû veà laïi tinh xaù, caát y baùt, röûa chaân xong, ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân, ñem nhöõng lôøi cuûa caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo kia trình laïi ñaày ñuû leân Theá Toân. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Theo nhöõng lôøi noùi cuûa caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo kia, caùc oâng neân hoûi laïi laø: Tu taäp Töø taâm laáy gì laøm choã toái thaéng?77 Tu taäp Bi, Hyû, Xaû taâm laáy gì laøm toái thaéng? Khi ñöôïc hoûi nhö vaäy, cuûa caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo kia trong loøng giaät mình kinh haõi, hoaëc noùi quaøng sang chuyeän khaùc, hoaëc noåi giaän, khinh maïn, cheâ bai, phaûn ñoái, khoâng nhaãn thoï, hoaëc im laëng, buoàn hiu, cuùi ñaàu khoâng noùi lôøi naøo, laëng leõ tö duy. Vì sao? Vì Ta khoâng thaáy ai trong chuùng chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa- moân, Baø-la-moân, Trôøi, Ngöôøi nghe nhöõng ñieàu Ta noùi maø tuøy thuaän öa thích, chæ tröø Nhö Lai vaø chuùng Thanh vaên. “Tyø-kheo, taâm caâu höõu vôùi Töø, tu taäp nhieàu, tònh laø toái thaéng78;

77. Baûn Paøli:... bhaøvitaø... mettaøcetovimutti kiögatikaø hoti kiöparamaø kiöphalaø kiöpariyosanaø, tu taäp töø taâm giaûi thoaùt, höôùng veà ñaâu, caùi gì laø toái thaéng, caùi gì laø keát quaû, caùi gì laø cöùu caùnh? 78. Paøli: subhaparamaø mettaøcetovimutti.

Bi taâm tu taäp, tu taäp nhieàu, Khoâng nhaäp xöù laø toái thaéng79; Hyû taâm tu taäp, tu taäp nhieàu, Thöùc nhaäp xöù laø toái thaéng; Xaû taâm tu taäp, tu taäp nhieàu, Voâ höõu nhaäp xöù laø toái thaéng." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 744. TÖØ (2)80 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neáu Tyø-kheo tu taäp Töø taâm, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn. Theá naøo laø Tyø-kheo tu taäp Töø taâm seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn? Tyø-kheo, taâm caâu höõu vôùi Töø, tu Nieäm giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû. Cho ñeán tu taäp Xaû giaùc phaàn, y vaøo vieãn ly, y vaøo voâ duïc, y vaøo dieät höôùng ñeán xaû." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 745. KHOÂNG81 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neáu Tyø-kheo tu Khoâng nhaäp xöù, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn. Theá naøo laø Tyø-kheo tu Khoâng nhaäp xöù, khi tu taäp nhieàu roài seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn? Tyø-kheo taâm caâu höõu vôùi Khoâng nhaäp xöù, tu Nieäm giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû. Cho ñeán tu taäp Xaû giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät, höôùng ñeán xaû."

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät

79.

Paøli: aøkaøsaønaócaøyatanaparamaø kuruòaøcetovimutti, bi taâm giaûi thoaùt, Khoâng voâ bieân xöù laø toái thaéng.

80.

S. 46.62 Mettaø.

81.

S. 46.76 Nirodha.

ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö tu Khoâng nhaäp xöù, cuõng vaäy ba kinh Thöùc nhaäp xöù, Voâ sôû höõu xöù, Phi töôûng phi phi töôûng nhaäp xöù cuõng noùi nhö treân. M KINH 746. AN-NA-BAN-NA NIEÄM (1)82 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neáu Tyø-kheo tu taäp A-na-ban-na nieäm83, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn. Theá naøo laø tu taäp An-na-ban-na nieäm, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn? Tyø-kheo taâm caâu höõu vôùi An- na-ban-na nieäm, tu Nieäm giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät höôùng ñeán xaû,... cho ñeán tu Xaû giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät höôùng ñeán xaû." Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. M KINH 747. VOÂ THÖÔØNG84 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Neáu Tyø-kheo tu Voâ thöôøng töôûng, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn. Theá naøo laø Tyø-kheo

tu Voâ thöôøng töôûng, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc quaû lôùn, phöôùc lôïi lôùn? Tyø-kheo taâm85 caâu höõu vôùi Voâ thöôøng töôûng, tu Nieäm giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät höôùng ñeán xaû,... cho ñeán tu Xaû giaùc phaàn, y vieãn ly, y voâ duïc, y dieät höôùng ñeán xaû."

82.

S. 46.66 Anaøpaøna.

83.

An-na-ban-na nieäm ¦w ¨º ë ¨º ©À. Paøli; anaøpaønassati, nieäm hôi thôû ra vaøo.

84.

S. 46.57-61 Aæehika v.v.

85.

Trong baûn: taâm khaåu ¤ß ¤f¡A dö chöõ khaåu.

Sau khi Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Nhö Voâ thöôøng töôûng, cuõng vaäy hai möôi kinh: Voâ thöôøng khoå töôûng, Khoå voâ ngaõ töôûng, Quaùn thöïc töôûng, Taát caû theá gian khoâng khaû laïc töôûng, Taän töôûng, Ñoaïn töôûng, Voâ duïc töôûng, Dieät töôûng, Hoaïn töôûng, Tö töôûng,86 Baát tònh töôûng, Thanh öù töôûng, Nuøng noäi töôûng, Phuøng tröôùng töôûng, Hoaïi töôûng, Thöïc baát taän töôûng, Huyeát töôûng, Phaân ly töôûng, Coát töôûng, Khoâng töôûng, moãi moät kinh cuõng noùi nhö treân.

86. AÁn Thuaän y theo luaän Du-giaø Sö Ñòa maø theâm vaøo.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.